

NEIL SMITH

De hemel volgens Boe

Vertaald uit het Engels
door Lisette Graswinckel

Nieuw Amsterdam *Uitgevers*

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie
van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

De vertaling is gesubsidieerd door de
Canada Council for the Arts

Canada Council Conseil des arts
for the Arts du Canada

Dit is een roman. De personages, namen, plaatsen en gebeurtenissen
in dit boek zijn door de auteur bedacht of op fictieve wijze gebruikt.
Overeenkomst met bestaande plaatsen, gebeurtenissen of levende of
overleden personen berust op louter toeval.

Oorspronkelijke titel *Boo*, Vintage Books, New York
© 2015 Neil Smith, published by arrangement with The Cooke Agency
in conjunction with Marianne Schönbach Literary Agency

© 2016 Nederlandse vertaling Lisette Graswinckel /

Nieuw Amsterdam *Uitgevers*

Alle rechten voorbehouden

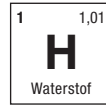
Omslagontwerp Nico Richter

NUR 302

ISBN 978 90 468 1973 9

www.nieuwamsterdam.nl/neilsmith

Vragen jullie je weleens af, lieve vader en moeder, met wat voor tandpasta engelen in de hemel hun tanden poetsen? Ik zal het jullie vertellen: daarvoor gebruiken we natriumbicarbonaat, dat we op onze tandenborstel strooien. Het smaakt zout, wat niemand zal verbazen, aangezien natriumbicarbonaat ook wel zuiveringszout wordt genoemd.

Maar waarschijnlijk vragen jullie je helemaal niet af hoe het zit met tandpasta in de hemel. Jullie zijn tenslotte agnosten. Toch breken ook gelovige mensen zich zelden het hoofd over de praktische details van hun leven na de dood. Als ze zich de hemel inbeelden, dan blijft het bij een vaag gevoel van liefde en pais en vree. Ze stellen zichzelf niet de vraag of de ananas die ze hier eten vers is of uit blik komt. (Overigens krijgen we beide varianten, hoewel beduidend meer ingeblikte dan verse.)

Dit boek dat ik jullie over mijn leven na de dood aan het schrijven ben, wordt jullie gids met praktische details. Ik hoop ooit een manier te ontdekken om mijn verhaal bij jullie te kunnen bezorgen.

Zoals jullie weten stierf ik op 7 september 1979, nu op de kop af één maand geleden, terwijl ik bij mijn kluisje op het Helen Keller College stond. Vlak voordat ik stierf, was ik bezig geweest de 106 elementen van het periodiek systeem op te noemen. Het nummer van mijn kluisje (nr. 106) had me op dat idee gebracht en ik had mezelf ten doel gesteld om alle elementen in de juiste volgorde uit het hoofd te kennen. Aanbeland bij nummer 78, platina (Pt), werd ik echter gestoord door Jermaine Tucker die me een klap op mijn hoofd gaf. 'Wat doe jij nou weer, Boe?' zei hij.

Ik heb jullie weleens verteld dat mijn klasgenoten me Boe noemden vanwege mijn lijkleke huid en mijn witblonde piekhaar dat altijd statisch lijkt. Sommigen van hen dachten dat ik een albino was, wat ik natuurlijk helemaal niet ben. Een echte albino heeft donkerrode of bijna paarse ogen, terwijl die van mij lichtblauw zijn.

‘Boe! Dat is ook ironisch,’ zullen jullie misschien zeggen, ‘want onze zoon is nu een spook.’ Maar dat zouden jullie verkeerd zien, uiteraard, want dit is geen voorbeeld van zuivere ironie. Er zou sprake zijn van ironie als Jermaine Tucker had gezegd: ‘Wow, Boe, ik heb buitengewoon veel respect en bewondering voor het feit dat jij het periodiek systeem uit je hoofd kent!’ Respect en bewondering zijn precies de tegenovergestelde gevoelens die ik bij Jermaine opwekte, evenals bij de meesten van mijn klasgenoten, overigens.

Wisten jullie eigenlijk dat ik een paria was? Zo niet, mijn excuses dat ik hier nooit over heb uitgeweid, maar ik wilde niet dat jullie wakker zouden liggen van iets waar je helemaal niets aan kon veranderen. Jullie maakten je toch al zoveel zorgen vanwege het niet te opereren gaatje in mijn hart en hadden me vaak genoeg op het hart gedrukt het niet te overbelasten.

Jermaine vertrok naar zijn les en ik ging onbekommerd door met tellen onder het toeziend oog van de wetenschappers Richard Dawkins en Jane Goodall, van wie ik foto’s aan de binnenkant van mijn kluisdeurtje had geplakt. Voor de allereerste keer in mijn leven kwam ik tot nummer 106, seaborgium (Sg), zonder te hoeven spieken bij het periodiek systeem dat onder de portretten van Richard en Jane hing.

Dit huzarenstukje moet voor mijn hart echter de druppel zijn geweest omdat ik onmiddellijk daarop flauwviel. Ik zou kunnen schrijven dat ik ‘de geest gaf’, zeker in het licht van mijn bijnaam, maar ik ben geen liefhebber van eufemismen. Ik spreek liever de nuchtere waarheid. De nuchtere waarheid was dat mijn hart stilstond en dat ik stierf.

Hoeveel tijd er tussen mijn laatste hartenklop op school en het

openen van mijn ogen in het hiernamaals lag, durf ik niet te zeggen. Want wie weet in welke tijdzone de hemel ligt? Maar wat ik zag toen ik de kamer waarin ik me bevond in me opnam, voldeed in elk geval niet aan het clichébeeld van de hemel. Geen engelen in witte jurken die vredig glimlachend en bekoorlijk zingend uit de wolken neerdaalden. In plaats daarvan zag ik een snurkend, zwart meisje in een draaifauteuil, met aan haar voeten een boek.

Ik wist meteen dat ik dood was. Mijn eerste aanwijzing was dat ik het meisje zonder bril toch scherp kon zien. Ik kon zelfs de titel van haar boek lezen (*Brown Girl, Brownstones*). Sterker nog, ik zag alles om me heen glashelder. Het meisje droeg een blauwe spijkerbroek en een T-shirt met een plaatje van een nest angorakittens. Aan haar cornrows bungelden kleurige kralen die me deden denken aan de abacus die ik op mijn vijfde van jullie heb gekregen.

Ik lag in een eenpersoonsbed onder een laken en een dunne katoenen deken. De draaistoel en het bed waren de enige meubels in de raamloze kamer. Boven mijn hoofd wentelde een plafondventilator. Aan de muren hingen abstracte schilderijen met kronkels, klodders en druppels. Ik kwam overeind in bed. Mijn blote bast leek witter dan anders en de blauwige aders die mijn schouders marmerden vielen extra op. Ik gluurde onder de deken en zag dat ik geen pyjamabroek of zelfs maar ondergoed droeg. Met naakt zijn op zich heb ik trouwens geen enkele moeite. Voor mij is een penis niet gênanter dan een oor of een neus. Dat neemt niet weg dat ik de douches van de gymzaal van het Helen Keller, om maar iets te noemen, een zeer onaangename plek vond. Die gemeenschappelijke doucheruimte was een broeinest voor het humaan papillomavirus, dat wratten veroorzaakt. En tweemaal leek het Kevin Stein hilarisch om over mijn been te plassen.

‘Neem me niet kwalijk! Hallo!’ riep ik tegen het meisje in de draaistoel, dat wakker schrok. Ze keek me met grote ogen aan.

‘Klopt het dat ik dood ben?’ vroeg ik.

Ze sprong overeind en haastte zich naar me toe, waarbij ze per ongeluk haar roman onder het bed schopte. Ze greep mijn hand

vast en kneep erin. Ik trok mijn hand met een ruk weer los, omdat ik, zoals jullie weten, niet graag word aangeraakt.

‘Je bent niet dood, lieverd,’ zei ze. ‘Je bent heen, maar je leeft nog steeds.’

‘Heen?’

‘We zeggen hier “heen” in plaats van “dood”. Heen, zo van: gefeliciteerd, je bent er doorheen.’ Ze glimlachte en ik zag een spleetje tussen haar voortanden waar een rietje door paste. Toen ze op de rand van het bed plaatsnam, kapseide het bijna, omdat ze nogal dik was. Ik heb ooit in een artikel in het tijdschrift *Science* over lang leven gelezen dat magere mensen een hogere leeftijd bereiken. Ter compensatie van mijn open hart probeerde ik mijn leven te verlengen door slank te blijven. Het mag duidelijk zijn dat mijn pogingen op niets zijn uitgelopen.

‘Ik zal mezelf even voorstellen,’ zei het meisje. ‘Ik heet Thelma Rudd en ik kom uit Wilmington, North Carolina, waar mijn familie eetcafé Het Hoefijzer uitbaat.’ Ze vroeg naar mijn naam en waar ik vandaan kwam.

‘Oliver Dalrymple. Ik kom uit Hoffman Estates in Illinois,’ vertelde ik haar. ‘Mijn ouders hebben daar een kapperszaak die Knippers heet.’

‘Weet je hoe je bent heengegaan, Oliver Dalrymple?’

‘Ik vermoed dat het mijn open hart is geweest.’

‘Een open hart?’ Ze keek me niet-begrijpend aan. ‘Maar dat hebben we hier allemaal.’

‘Nee, ik bedoel dat er een gat in mijn hart zit.’

‘Ach, wat vreselijk,’ zei ze, met een paar klopjes op mijn knie.

Thelma legde vervolgens uit dat ze deel uitmaakte van een groep vrijwilligers genaamd ‘goededoelers’. ‘Ik geef me altijd op voor de wedergeboortedienst hier in het Meg Murry Ziekenhuis,’ zei ze. ‘Ik vind het leuk om pasgeborenen zoals jij welkom te heten.’

Ik vroeg hoelang een ‘wedergeboorte’ duurde.

‘Eén keer met je ogen knippen en het is voorbij.’ Thelma knipperde een paar keer met haar ogen. ‘Hier in het Meg moet je als goeddoeler met wedergeboortedienst altijd beschikbaar

zijn, want we weten nooit wanneer het volgende pakketje komt.'

Ze klopte op het matras en ik bestudeerde het bed met zijn gerimpelde deken en ingedeukte kussen waar mijn hoofd op had gelegen. Het bed had helemaal niets raadselachtigs of wonderbaarlijks. 'Verschijnen we zomaar uit het niets?' vroeg ik.

Thelma knikte. Ze keek me indringend aan, met ogen die zo diep lagen dat ik me kon voorstellen dat ze vroeger ook een bril had gehad. 'Nou, lieve schat, jij bent wel de kalmste pasgeborene óóit,' zei ze. 'Je moest eens weten hoeveel hysterische gevallen ik in mijn negentien jaar in Stad heb meegemaakt.'

'Negentien jaar!?' zei ik. 'Maar je ziet er even oud uit als ik.'

'O, we zijn hier allemaal dertien.'

Dit specifieke hiernamaals, zo legde ze uit, was alleen bestemd voor Amerikanen die op dertienjarige leeftijd waren heengegaan. 'We noemen het hier Stad,' zei ze. 'Wij stedelingen geloven dat er een heleboel hemelsteden zijn, eentje voor elke leeftijd. Dus eentje voor mensen die op hun zestiende heengaan, eentje voor mensen die op hun drieëntwintigste heengaan, eentje voor mensen die op hun vierenveertigste heengaan, ga zo maar door.'

'Dertien,' zei ik verbluft. 'Jullie zijn allemaal dertien?'

'Stedelingen verouderen niet. We blijven dertien tijdens ons hele tweede leven. Ik zie er nog precies zo uit als toen ik negentien jaar geleden hier aankwam.'

Jullie zullen het misschien onlogisch vinden, vader en moeder, maar deze stilstand in het hiernamaals stemde me treuriger dan het feit dat ik dood was. Ik zou nooit opgroeien, nooit naar de universiteit gaan en nooit wetenschapper worden. En eerlijk gezegd had ik sinds Amerika mijn buik vol van dertienjarigen en hun domme, wrede, onvolwassen gedrag.

Thelma bemerkte mijn plotselinge paniek. 'O, maar we worden wel wijzer met de jaren,' zei ze. 'Nou ja, sommigen dan.'

'Het is inderdaad praktisch om het hiernamaals op leeftijd te scheiden,' gaf ik toe, sportief als ik ben. 'Want als alle doden op dezelfde plek werden ondergebracht, zou Stad zwaar overbevolkt raken.' Toen vroeg ik: 'Blijf ik hier voor eeuwig?'

Ze schudde haar hoofd. ‘Nee, stedelingen blijven maar vijftig jaar. Als onze tijd erop zit, slapen we op een avond in en worden niet meer wakker. We verdwijnen ’s nachts. Het enige wat achterblijft is onze pyjama.’

‘Jeetje,’ zei ik. ‘En waar gaan we dan naartoe?’

‘Sommigen zeggen dat we naar een hoger hemelniveau verhuizen, eentje met beter eten, degelijke sanitaire voorzieningen en meer zon,’ antwoordde Thelma. ‘Anderen denken dat we misschien terug naar Amerika reïncarneren. Kortom, niemand weet hoe het zit.’

Thelma stond op van het bed en verdween door de deur van een inloopkast. Ze keerde terug met een spijkerbroek, een stuk of wat T-shirts, onderbroeken en sokken, en legde ze op bed.

‘Wat is je schoenmaat?’

‘Negenendertig,’ zei ik.

Ze dook weer in de kast, op zoek naar schoenen.

‘Heb je ook mocassins?’ vroeg ik, omdat jij altijd dat soort schoenen voor me kocht, moeder.

‘In Stad hebben we geen leren schoenen,’ riep Thelma. ‘Leer is dode koe en iets wat dood is hoort niet in de hemel thuis.’

Terwijl ze in de kast rommelde, schoot ik een onderbroek en een spijkerbroek aan, die met rood-wit-blauwe emblemen was bestikt ter ere van het tweehonderdjarig gedenkfeest, drie jaar geleden, van de Amerikaanse Revolutie. ‘Dus hier komen alleen Amerikanen?’ vroeg ik.

‘Ja. Buitenlanders heb je hier niet, alleen maar mensen die in de Verenigde Staten van Amerika hebben gewoond.’

Dit deed me denken aan zo’n idiote sciencefictionfilm waarin de personages op verre planeten altijd vloeiend Amerikaans-Engels spraken en nooit eens Zweeds of Swahili.

‘En hoe zit het met de verschillende geloven?’ vroeg ik, terwijl ik een van de shirts op het bed, een tie-dye-T-shirt, aantrok.

‘O, we zijn niet gescheiden naar religie. Je hebt hier alle smaken: baptist, katholiek, mormoon, jood, Jehova’s getuige. Je kunt het zo gek niet bedenken, lieverd, of het loopt hier rond.’

Ze kwam naar buiten met een paar afgetrapte sneakers, met in viltstift de letter L, dan wel R, op de neus. Ze gaf ze aan mij. ‘En wat ben jij?’ vroeg ze.

‘Atheïst.’

Ze schaterde het uit. ‘Ik twijfel zelf ook regelmatig aan het bestaan van een opperwezen,’ zei ze.

Zittend op bed trok ik de gympen aan. Ze nam naast me plaats en plukte wat pluisjes van mijn T-shirt.

‘Ik ben niet religieus, maar ik ben wel spiritueel ingesteld,’ zei ze. ‘Ben jij spiritueel, Oliver?’

‘Ik heb me in mijn hele leven nog geen seconde spiritueel gevoeld.’

Ze lachte haar fietsenrekglimlach. ‘Nou, lieverd, jouw hele Amerikaanse leven is voorbij,’ zei ze. ‘Maar je tweede leven staat op het punt te beginnen. Wie weet ontdek je hier nog een beetje spiritualiteit.’